

Sygn. akt III AUa 514/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja SA Bogdan Świerk
Protokolant: Anna Szymanek-Leziak	

po rozpoznaniu w dniu 27 sierpnia 2014 r. w Lublinie

sprawy S. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 25 marca 2014 r. sygn. akt VII U 2850/13

oddala apelację.

III AUa 514/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 marca 2014 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił wnioskodawcy S. C. prawo do emerytury od dnia 22 września 2013 r.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach i rozważaniach prawnych:

Wnioskodawca S. C. urodzony dnia (...), złożył w dniu 18 września 2013 r. wniosek o ustalenie prawa do emerytury. Do wniosku dołączył świadectwa pracy oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W oparciu o zgromadzone dokumenty organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 26 lat i 10 dni w tym 7 lat 9 miesięcy i 28 dni pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy ustalił, że S. C. od 10 września 1971 roku do 1 sierpnia 1988 roku był zatrudniony na stanowisku ślusarza

zgrzewacza w Spółdzielni Pracy (...) w Ł., gdzie stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace polegające na zgrzewaniu za pomocą zgrzewarek punktowych. Otrzymywał dodatek za pracę w warunkach szczególnych.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy oraz przesłuchanych w sprawie świadków W. P. i W. S., ponieważ są spójne i logiczne. Świadczenie pracowali razem z wnioskodawcą i mieli możliwość poczynienia bezpośrednich spostrzeżeń odnośnie rodzaju wykonywanych przez niego czynności.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2009 Nr 153 poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 i 2 tej ustawy mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W świetle § 2 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W świetle zaś § 4 ust. 1 cyt. rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dokonując oceny, czy pracę wnioskodawcy można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, Sąd Okręgowy podkreślił, że S. C. występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia, przedłożył świadectwo pracy, z którego wynikało, iż był zatrudniony jako ślusarz zgrzewacz. Sąd zważył, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w Ł. od 10 września 1971 roku do 1 sierpnia 1988 roku był zatrudniony na stanowisku zgrzewacza i wykonywał pracę w warunkach szczególnych określonych w wykazie A Dziale XIV, poz. 12. Stanowiska zaliczane do tej grupy zatrudnienia są także ujęte w uchwale 80 Zarządu Centralnego związku (...) z dnia 30 czerwca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy.

W ocenie Sadu Okręgowego udowodniony okres pracy w warunkach szczególnych (od 10 września 1971 roku do 1 sierpnia 1988 roku -14 lat 11 miesięcy i 12 dni) łącznie z pracą uwzględnioną przez organ rentowy (7 lat, 9 miesięcy i 28 dni) wynosi ponad 15 lat.

Spełnienie przez S. C. pozostałych przesłanek do przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach nie było kwestionowane, zatem w ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki do ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Z tych względów i na mocy oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1, art. 32 ust. 1-2 cyt. ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 cyt. rozporządzenia poprzez ustalenie prawa do emerytury osobie, niespełniającej przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych;

2) sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych przez okres wynoszący ponad 15 lat.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Uzasadniając apelację pozwany podniósł, że nie kwestionuje uznania przez Sąd, że skarżący pracował przez okres 14 lat 11 miesięcy i 12 dni w warunkach szczególnych ale nie godzi się z doliczeniem do tego okresu 7 lat 9 miesięcy i 28 dni, które ZUS omyłkowo wskazał w odpowiedzi na odwołanie. Z zaskarżonej decyzji wynika, że pozwany nie uznał żadnego okresu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych.

Pozwany wskazał nadto, że niezasadne byłoby uznanie okresu służby wojskowej skarżącego za pracę w warunkach szczególnych. W okresie służby wnioskodawca nie wykonywał żadnej pracy, pozostawał tylko formalnie w stosunku pracy, będąc wyłączonym z pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Tym samym uznany okres zatrudnienia wynoszący 14 lat 11 miesięcy i 12 dni jest niewystarczający do ustalenia prawa do emerytury.

Z tych względów pozwany uznawał apelację za uzasadnioną.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wnosił o jej oddalenie, podnosząc, że w aktach sprawy znajduje się materiał dowodowy pozwalający na ustalenie, że do 30 listopada 1989 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Nadto okres obytej służby wojskowej winien być wliczony do spornego okresu pracy, na co wskazuje orzecznictwo Sądu Najwyższego, przywołane w odpowiedzi na apelację.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uzupełnił postępowanie dowodowe dopuszczając dowód z zeznań wnioskodawcy. Sąd ustalił, że Spółdzielnia, w której wnioskodawca podjął pracę od 1 września 1971 r. zajmowała się produkcją elementów z drutu, a nadto produkcją cyrkli i stalówek. Wnioskodawca od początku zatrudnienia zajmował się zgrzewaniem drucianych siatek i koszy rowerowych. Te same obowiązki wykonywał przed rozpoczęciem odbywania służby wojskowej tj. przed 30 kwietnia 1973 r. jak i po zakończeniu jej odbywania tj. po 10 kwietnia 1975 r. Po odbyciu służby wojskowej w ciągu 3 dni zgłosił powrót do pracy.

Sąd Apelacyjny obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy jako pozbawione sprzeczności, logiczne, korespondujące z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków, którzy potwierdzili, że wnioskodawca przez cały okres zatrudnienia w spółdzielni wykonywał obowiązki zgrzewacza.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna. Sąd Okręgowy wprawdzie nieprawidłowo ustalił stan faktyczny co do okresu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, jednakże wydał trafny wyrok, gdyż zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala na ustalenie, że skarżący legitymuje się sporną przesłanką co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Rację ma skarżący podnosząc, że brak jest podstaw do zaliczenia okresu 7 lat 9 miesięcy i 28 dni do okresu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych. Wprawdzie pozwany wskazał ten okres zatrudnienia w odpowiedzi na odwołanie ale okres ten nie został uznany w zaskarżonej decyzji i nie został zweryfikowany przez Sąd Okręgowy. Brak jest podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca pracował wówczas w warunkach szczególnych, zwłaszcza, że pozwany przyznał w apelacji, że okres ten został błędnie wskazany w odpowiedzi na odwołanie a nadto nie wynika on z przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy.

W świetle art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn. Zgodnie z treścią § 4 ust. 1 pkt 3

cyt. rozporządzenia wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych to okres co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wymienionej w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia.

Wnioskodawca od 10 września 1971 r. do 1 sierpnia 1988 r. był zatrudniony w charakterze zgrzewacza. Pozwany nie kwestionuje, że rodzaj wykonywanych przez skarżącego czynności to praca w warunkach szczególnych, wymieniona w wykazie A dziale XIV poz. 12 – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym. W czasie tego zatrudnienia odbywał on zasadniczą służbę wojskową od 30 kwietnia 1973 r. do 10 kwietnia 1975 r. W ciągu 3 dni od zakończenia służby podjął pracę na tym samym stanowisku zgrzewacza. W tej sytuacji czas odbywanej służby wojskowej podlega zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż wnioskodawca zarówno przed rozpoczęciem odbywania służby wojskowej jak i po jej zakończeniu pracował w warunkach szczególnych. Oczywistym jest, co podnosi pozwany w apelacji, że skarżący nie wykonywał wówczas pracy ale pełnił zadania związane ze służbą, jednakże regulacje prawne dotyczące odbywania służby wojskowej pozwalają na zaliczenie tego okresu do okresu pracy w warunkach szczególnych.

Z treści art. 108 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220) – w wersji obowiązującej do dnia 31 grudnia 1974 r. okres odbytej zasadniczej lub okresowej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, pracownikom, którzy po odbyciu tej służby podjęli zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby pod warunkiem zachowanie terminów, o których mowa m.in. w art. 106 ust. 1 cyt. ustawy tj. zgłoszenia powrotu do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia najpóźniej w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia ze służby. Wnioskodawca zgłosił swój powrót do pracy we wskazanym wyżej terminie, gdyż już w ciągu 3 dni podjął pracę na stanowisku zgrzewacza.

Sąd Apelacyjny podziela pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku z dnia 25 lutego 2010 r. w świetle którego okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (II UK 219/09, LEX nr 590248). Nadto w uchwale składu 7 sędziów z dnia 16 października 2013 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r. zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (II UZP 6/13, OSNP 2014/3/42).

Od dnia 1 stycznia 1975 r. nastąpiła zmiana art. 108 ust. 1 cyt. ustawy, który otrzymał brzmienie: „Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby”. Ustawodawca zaakcentował wliczanie do okresu zatrudnienia okresu służby wojskowej do wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, o ile pracownik podjął pracę w tym samym zakładzie pracy w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby – rezygnując z „tej samej gałęzi pracy”. Zmiana przepisu nic nie zmieniła w sytuacji pracowników, którzy w czasie zatrudnienia zostali powołani do odbycia służby wojskowej a po jej zakończeniu wrócili w ciągu 30 dni do tego samego zakładu pracy. Czas odbywania służby pozostaje wówczas wliczony do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Jeżeli zatem przed odbyciem służby pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych, po jej odbyciu zgłosił swój powrót do pracy w ciągu 30 dni i został zatrudniony w warunkach szczególnych to czas odbywania służby wlicza się do tego okresu pracy. „Wszelkie uprawnienia” o jakich stanowi cyt. przepis, to również uprawnienia emerytalne, zatem brak podstaw do wyłączenia okresu odbywania służby z okresu pracy w warunkach szczególnych, stanowiącego jedną z przesłanek nabycia prawa do emerytury. Taki zabieg byłby sprzeczny z treścią cyt. przepisu. Tym samym cyt. poglądy Sądu Najwyższego znajdują zastosowanie również do tych pracowników, którzy odbywali służbę wojskową po 31 grudnia 1974 r.

Wnioskodawca był zatrudniony w spółdzielni (...) od 10 września 1971 r. do 1 sierpnia 1978 r. tj. przez okres 16 lat 10 miesięcy i 22 dni, wliczając okres odbywania służby wojskowej. W ciągu 3 dni od zakończenia służby wojskowej podjął pracę w charakterze zgrzewacza, zatem od okresu zaliczanego do pracy w warunkach szczególnych należy odjąć 2 dni, kiedy nie odbywał już służby i jeszcze nie podjął pracy. W sumie zatem okres zatrudnienia w warunkach szczególnych wynosi 16 lat 10 miesięcy i 20 dni a tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury.

Mając powyższe względy na uwadze Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia zarzuty naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego i oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną w trybie art. 385 k.p.c.